

REIXES ENLLÀ

NUM. 6

SETEMBRE-OCTUBRE 97

Dip.Legal B-12460-1995, edita Sepap

BUTLLETÍ DEL SECRETARIAT DIOCESÀ DE PASTORAL PENITENCIÀRIA, Psg. Fabrà i Puig, 260, 2n-2ª. Barcelona. Telf. 349.98.15

EDITORIAL EL NOM DEL BUTLLETÍ

El nostre butlletí ja té nom: "Reixes enllà".

Les reixes ens parlen de presó. Déu és lliure i ens féu lliures i ens donà ales per seguir-lo, per volar amb Ell. Déu no posà reixes per estimar-lo. Les ales de l'amor no necessiten reixes.

La presó no és eterna, però és terrible si no té cap horitzó més enllà dels murs. Després d'una tempesta d'estiu, dos presos miraven a través de les reixes de la seva cel.la; un veia fang i l'altre estrelles; les reixes eren les mateixes, però la perspectiva d'un era diferent de la de l'altre.

Donar horitzó, perspectiva i expectativa a la persona humana del pres, és el millor servei que podem oferir des de l'acció pastoral, en llibertat.

El veritable treball "a les presons" es fa amb més profunditat i perspectiva de futur quan hom és capaç d'anar reixes enllà. Això demana una implicació més gran de la societat i un compromís de les nostres comunitats cristianes, en llibertat, envers el món de la presó, com ens indica la resolució 112 del Concili Provincial Tarraconense.

L'acció pastoral a les presons no comença ni acaba en la presó encara que es desenvolupi dins de la presó. Fòra de la presó hi ha un camp d'acció, de prevenció (família, escola, carrer, barri, espais d'oci...) i de reinserció per superar les causes que generen el delictes i la reincidència, que ens porta a plantejar aquesta acció pastoral d'una manera més globalitzant. D'aquí un servei diocesà (SEPAP) que animi, orienti i cohesioni aquesta pastoral en la diocesi.

El nostre butlletí és una eina d'informació, de comunicació de desitjos i d'experiències, de reflexió... una eina útil i viva, tant més viva, si no deixem que sigui només una publicació més, sinó veu i consciència dels reptes, cada cop més urgents, de la prevenció i la reinserció social i laboral de les persones que surten de la presó sense possibilitats personals per a poder refer la seva vida.

Andreu Oliveras.

EXPERIÈNCIES

LA MEVA PRIMERA EXPERIÈNCIA A LA PRESÓ.

Fa temps que volia connectar amb aquest món. per a mi nou i desconegut, empesa per una inquietud d'apropar-me més als pobres, seguint la invitació de Jesús a fer el seu mateix camí.

Aquest estiu semblava l'ocasió ideal: se'm plantejava més alleugerit d'activitats que altres anys, de manera que em quedava força temps lliure per poder fer un servei dins l'àmbit penitenciari. Amb aquest propòsit em vaig adreçar al SEPAP i, després d'algunes gestions, va semblar que podia ser més útil a la presó de Dones de Barcelona, durant la segona quinzena d'agost. D'entrada estava disposada a anar on més convingués, però la veritat és que em va agradar el lloc indicat (a més, a prop de casa) i vaig pensar que, per començar, segurament era el millor, ja que tenia experiència de treball amb dones marginades en "Cursos d'Iniciació Laboral" de Caritas

La primera impressió respecte al que és materialment el Centre, la seva normativa, l'actuació dels i de les funcionàries, etc. va ser molt millor del que m'esperava. Em va semblar un lloc menys tancat, gris, rígid i inhòspid del que m'havia imaginat. En línies generals es viu un bon ambient de relacions tant entre les internes com amb els i les funcionàries, com el professorat i el voluntariat. La normalitat en el tracte ha fet que de seguida em sentís part integrant d'aquell conjunt, en el qual tothom està acostumat a les noves incorporacions, a les altes i a les baixes que, d'altra banda, semblen no alterar un ritme quotidià força ben assumit.

La meva col.laboració ha estat en les classes de formació bàsica, en el nivell de neolectores, i fent-me càrrec del taller "Descubrir España", en que hem anat treballant les diferents comunitats autònomes a partir d'un material videogràfic i de posteriors activitats. El grup de neolectores està format per dones joves, de vint-i-pocs anys. Fa pensar el fet que noies tan joves tinguin un nivell d'estudis tan baix, i una vida ja marcada pel seu pas per la presó. Segurament hi ha al darrera tota una història familiar marginal de la qual ha estat difícil sortir-ne. En el grup d'alfabetització, la majoria són gitanes. D'entre totes les dones amb les que he tingut tracte aquests dies, tan sols una m'ha parlat en català. Veient això em pregunto: totes aquestes dades són casualitat o apunten més aviat a una societat classista, lluny encara de la pretesa igualtat d'oportunitats, on l'origen familiar, el lloc de residència,... tenen un pes important a l'hora d'establir el futur d'un nen o una nena?

Al llarg dels dies he anat intuïnt una mica alguns drames personals, a través de les cares, en entrar a l'aula, de les variacions d'humor i de motivació per a la feina, d'algunes breus converses i, fins i tot, d'alguna situació tensa que s'ha creat gairebé sense motiu, com a forma d'expressar un malestar intern, ocasionat per un munt de problemes i una manca de maduresa i de recursos suficients per a afrontar-los. He compartit la joia dels primers dies de permís de cap de setmana per a algunes d'elles o de l'esperada llibertat en el cas d'una altra que complia un mes de condemna per un delictes comès quan era una adolescent, ara fa 13 anys i També el dolor de la que té el pare malalt de càncer a Valladolid o la que sospira per reunir-se amb els seus fills petits, que viuen a Màlaga.

La presó no és un món, sinó molts móns, tant com persones hi conviuen, amb diversitat de causes, d'històries personals, de problemes, de caràcters, de cultures, de recursos, de somnis... Una colla de móns més o menys comprimits en un espai que cal aprendre a compartir. Si tots i totes els qui vivim en comunitat o en família o en grup, constatem que la convivència és difícil, tot i tenir entre nosaltres forts lligams i/o afinitats, com no ho ha de ser en el cas de tanta varietat, tenint potser poques coses en comú... i Des del punt de vista educatiu, d'afavorir el canvi de les persones, la seva resocialització o reinserció social, penso que és necessària una fórmula més personalitzada, més normalitzada, amb més atenció a la diversitat.

(segueix a la pàg. 3)

*** Coordinadora dels Grups de Pastoral Penitenciària.**

Aquesta coordinadora tindrà la seva propera trobada el dissabte dia 25 d'octubre, a les 5 de la tarda, al local del SEPAP.

*** Curset de Formació Jurídica.**

A càrrec del grup de "Juristes Roda Ventura", aquest any també continua. Les trobades es preveuen per els dies 11 de novembre, 16 de desembre, 13 de gener, 10 de febrer, 10 de març, 12 de maig i 9 de juny. Sempre serà a les 19'30 i al local del SEPAP.

*** Seminari a Cristianisme i Justícia.-**

Tema: La delinqüència juvenil. Interrogants, respostes i perspectives. Coordinada per Andreu Oliveras. Els dimarts 4, 11, 18, 25 de novembre, i 2 i 9 de desembre; de 19'30 a 21'30; a Llúria, nº 13.

*** V Jornades Catalanes de Pastoral Penitenciària.**

El dia 8 de novembre, a Vic..

*** L'associació Lligam, ha estrenat la nova casa.**

D'aquesta notícia ja en fèiem ressó el darrer butlletí com a projecte. Ara ja és una realitat, i una molt bona notícia. La nova casa ha estat estrenada aquest estiu. Es tracta d'una casa de planta baixa i dos pisos, al barri de Sants, C/ Valladolid, 30. L'enhorabona.

*** Finalment, com heu pogut veure, el nostre Butlletí,** ja té nom. Són 47 els noms que s'han enviat. Eh que bé?

Recordem que per a qualsevol informació ó qüestió, el Secretariat està obert el dilluns, dimecres i divendres de 16 a 19 hores. El nostre telefon és el 349.98.15

(ve de la pàg 2 - Experiències)

Dono Gràcies a Déu, per l'experiència viscuda, que m'ha ajudat a reflexionar, a qüestionar-me, a pregar. Gràcies també a l'equip de professionals del Centre que m'han orientat i recolzat en el desenvolupament de la meva tasca. I gràcies al SEPAP que ha estat el pont necessari per a tocar d'aprop la realitat d'unes dones marginades amb les quals voldria ser-hi solidària.

Espero que la meva col.laboració haurà estat útil per al grupet amb el qual he estat treballant, i espero també poder continuar oferint un servei en aquest àmbit dintre de les meves possibilitats.

Flora Ridaura i Isern.

Tret de Joaquín García Roca, "Solidaridad y voluntariado", Ed. Sal Terrae, 1994, 280 pl.

El llibre pretén oferir-nos una reflexió sistemàtica i analítica pels territoris de l'acció voluntària i per la identitat de les persones que s'embarquen en el camí de la solidaritat.

Situa el voluntari en un horitzó nou, obre finestres i li dóna elements crítics per poder entrar en aquest món, tan sovint desconegut. El llibre resulta guia i acompanyament; a més d'animar dóna pautes per a la reflexió i l'acció. El recomanem molt vivament i volem transcriure el següent decàleg amb què acaba el llibre:

- 1.- El voluntariat necessita descobrir la complexitat dels processos socials; una idea simple és una idea simplificada. Els problemes socials tenen la forma de la teranyina: estan teixits per multitud de factors. Saber estar en una societat complexa disposant d'una bona informació és una qualitat essencial del voluntariat d'avui.
- 2.- El voluntariat només té sentit quan no perd de vista l'horitzó de l'emancipació. És necessari donar tendresa a un malalt terminal o acollir una persona que lluita contra la seva addicció, però només val la pena si és un pas més en l'eliminació de les causes de la marginalitat i del patiment innecessari.
- 3.- L'acció voluntària només té qualitat ètica quan és l'opció lliure d'un subjecte dins d'una triple aspiració: l'estima de sí mateix, la solidaritat amb els altres, i el compromís per una societat justa.
- 4.- El voluntariat no és cap coartada per desmantellar els compromisos de l'Estat, sinó més aviat per a reclamar-los. Si la seva presència és, en algun moment, un pretext perquè l'Administració es retiri o redueixi els seus esforços, el voluntariat ha entrat en zona de perill.
- 5.- L'acció voluntària és una orquestra: importa que soni bé; importa poc si la flauta és de fusta o de metall, si és propietat d'un o de l'altre. A l'orquestra hem d'exigir-li coordinació, coherència i concentració d'esforços. El voluntariat és sempre un "co-equipier". La fragmentació no porta enlloc, i en l'equip cadascú juga en el seu propi lloc col.laborant amb la resta en funció de la partida.
- 6.- L'acció voluntària ha de tenir competència humana i qualitat tècnica. Amb l'amor no n'hi ha prou; si, per ignorància o per incompetència, féssim patir una persona fràgil, malgrat ser amb la millor intenció, només aconseguiríem augmentar la seva impotència i marginalitat.
- 7.- El voluntariat ha de guanyar espais en les classes populars. No pot ser una institució que interessi només a les classes mitjanes ni aquells a qui els sobra temps; més aviat respon a l'exercici de la ciutadania que es responsabilitza dels assumptes que afecten a tots.
- 8.- El voluntariat valora el professional de l'acció social i buscarà la complementarietat; per això, no es converteix en auxiliar ni en corretja de transmissió, sinó que defensa l'espai de llibertat que li és propi.
- 9.- El voluntariat necessita avui disciplinar la seva acció. Les millors iniciatives es perden per incapacitat de sotmetre-les a un programa, a uns objectius, a un mètode, a uns terminis, a una dedicació seriosa, a una avaluació. La bona intenció és un camí viable si hi ha disciplina; quan no n'hi ha, és un fracàs. El voluntari refusa les paraules vanes i s'apropa als gestos eficaços. És important servir-se de paraules justes i d'expressions exactes.
- 10.- L'acció voluntària demana reciprocitat: no s'orienta només a l'existència de l'altre, sinó al creixement d'ambdós, àdhuc si les seves contribucions són diferents. L'estima de l'altre no només exigeix l'acollida, sinó que a més espera una resposta anàloga.

Andreu Oliveras.